

La Simon, d'indústria modèlica a model de degradació urbana

La insalubritat, els conflictes provocats pels ocupants il·legals i, sobretot, la necessitat d'encabir en unes instal·lacions dignes els gairebé set-cents alumnes de l'Institut Ermessenda eren motius suficients per a una actuació ràpida, simple i eficaç de l'Administració a l'antiga Fàbrica Simon, del carrer de Barcelona, a Girona ciutat. Però no ha estat així. Al contrari: més de deu anys d'inoperància burocràtica han bloquejat fins ara un projecte que prometia ser planer.

Text > ROSA MARIA GIL
DANI VIVERN

L'any 1932, Joaquim Soler Pacreu inaugurava la seva nova fàbrica d'embotits a l'entrada de Girona. Entre la carretera nacional i la via del tren, l'edifici era un model d'arquitectura industrial racionalista, tant per la concepció de l'espai com per la modernitat dels procediments industrials que aplicava. La fàbrica ocupa una parcel·la de 6.795 m² de superfície.

La construcció de l'edifici en terrenys de l'aleshores antic municipi de Palau-sacosta va ser encarregada a l'arquitecte Josep Claret Rubira, deixeble de Josep Lluís Sert i membre gironí del GATCPAC, amb edificis tan emblemàtics com el Xalet Tarrús, entre d'altres. La fàbrica va merèixer un generós article a les pàgines d'*El Autonomista*, *Suplemento Literario* de 1931.

L'edifici es va concebre com una indústria moderna, destinada a la producció d'embotits, un sector que aleshores tan sols apuntava la puixança i especialització gironina en aquest camp. Com a projecte modèlic va esdevenir emblema de l'arquitectura industrial que el moviment modern proposava, i amb aquest argument va ser publicat en diverses revistes. La silueta de fàbrica, amb el gran rètol de «Industria Moderna del Cerdo J. Pacreu» en

tipografia Futura (característica de la modernitat dels anys trenta) coronant l'edifici, va servir de potent imatge per a la publicitat de l'empresa.

La fàbrica va ser ampliada després de la guerra amb la construcció d'una

nova nau, al sud de la primera i perpendicular a la carretera de Barcelona. Aquesta nova instal·lació va ser projectada per Ricard Giralt Casadesús el 1945. De fet, es tractava d'una reedificació sobre una antiga fàbrica ano-

>> Cartell publicitari de fàbriques de llonganisses i conserves Mireya, de Joaquim Soler Pacreu, 1940. Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI. FONS FOTOGRAFIA UNAL (AUTOR DESCONEGUT).

>> Anunci de la nova fàbrica de Joaquim Soler publicat a la revista Clar-i-net el 29 d'octubre de 1932. (Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. PREMSA DIGITALITZADA.)

menada Tapón Corona Rapid que hi havia abans de la guerra i que durant el conflicte va ser destinada a indústria de guerra; concretament, era la fàbrica núm. 12 de la Generalitat, dedicada a la fabricació de cartutxeria, segons recerques aportades per Joaquim Nadal.

La fàbrica d'embotits més endavant anomenada Jamones York SL va tancar a finals dels anys setanta i l'edifici industrial va començar una nova etapa com a seu gironina de l'empresa de components elèctrics Simon.

Finalment, el novembre del 2004 Simon va anunciar que deixava l'edifici de la carretera de Barcelona per traslladar la producció a Riudellots de la Selva, i l'immoble projectat per Claret als anys trenta va iniciar la seva etapa més fosca com a fàbrica abandonada. L'any 2016 es va plantejar la possibilitat de rehabilitar la fàbrica com a seu per a l'oferta formativa de batxillerat de l'Institut Ermessenda, rellogat aleshores a l'edifici del Col·legi Cartanyà. Aquesta opció representava una sortida digna per a aquella arquitectura concebuda segons els postulats de la modernitat. L'obertura d'aquell equipament educatiu, a més, era un valor sòlid en el projecte de dignificar l'entrada sud a la ciutat i la millora ciutadana d'un barri massa castigat per les

vies de comunicació i el pes de la perifèria.

Deu anys més tard, l'Institut Ermessenda continua pagant el lloguer del Cartanyà, i la modèlica fàbrica Soler, més abandonada que mai, és un cau d'ocupes en un context de degradació i vandalisme que ha estat sovint en el focus d'atenció dels mitjans.

Assumpció de responsabilitats

El 2016, la Conselleria d'Educació i l'Ajuntament de Girona acordaven destinar el solar de la Simon a acollir l'Institut Ermessenda, on cursen estudis uns cinc-cents alumnes en dues instal·lacions provisionals: a Can Prunell i al Casal Bisbe Cartanyà. El Bisbat de Girona, propietari d'aquest darrer centre, va acordar amb l'Ajuntament mantenir-ne el lloguer (87.000 euros es pagaven el 2017) perquè els estudiants no haguessin d'acabar fent classe al carrer. Començava una llarga cursa de discussions administratives que la primavera passada encara cuejaven.

El 2004 Simon va anunciar que deixava l'edifici de la carretera de Barcelona per traslladar la producció a Riudellots de la Selva, i l'immoble projectat per Claret als anys trenta va iniciar la seva etapa més fosca com a fàbrica abandonada

>> La fàbrica a principis d'aquest segle, el 2008. (Foto: ARXIU HISTÒRIC DEL COAC. GEMMA DOMÈNECH.)

>> Estat actual del conjunt de la fàbrica. (Foto: ROSA MARIA GIL)

L'edifici de la Fàbrica Simon té un soterrani que, pel mal estat dels desguassos i la degradació general de tots aquests anys d'abandó, va quedar inundat per les aigües pluvials. Però la Generalitat i l'Ajuntament no es van posar d'acord per determinar quina de les dues entitats s'havia d'encarregar del bombeig. Una llicitació per valor de 10.000 euros per escometre aquesta actuació no va obtenir resposta: cap empresa es va presentar al concurs. Això passava a finals del 2024, però, per complicacions administratives, encara no s'havia fet el lliurament oficial de l'edifici «lliure de càrregues» a la Conselleria. Els criteris municipals no encaixaven amb les exigències de la Generalitat, ja que l'Ajuntament esgrimia un informe jurídic segons el qual només s'havia d'encarregar de l'enderrocament i de les mínimes obres d'urbanització exigibles per accedir a la finca.

El setembre del 2025, l'Ajuntament va fer una modificació específica al Pla General (la número 85 Illa PA117) per accelerar l'enderrocament de les naus industrials abandonades en aquell sector. L'oposició va exigir més celeritat, perquè entenia que la Generalitat ja havia fet la seva part i assumit la construcció del nou centre, però que l'Ajuntament no acabava de tancar els expedients i documents necessaris.

La problemàtica afegida dels sense-sostre

I, afegida als tràmits burocràtics, ha arribat, al cap de deu anys, la problemàtica protagonitzada pels indigents que malviuen a l'edifici. El març del 2026, l'Ajuntament iniciava el procés per fer fora unes desenes de persones sense llar que hi passen les nits. Aquests ocupants hi han provocat incendis i han fet que la policia hi hagi hagut d'intervenir sovint, per delictes i per molèsties als veïns. La

lleï, a més, exigeix que el consistori elabori un «pla de reallotjament» per a aquests ocupants. El procés es va iniciar a principi del març passat, i preveia que els afectats marxessin del lloc en un termini de deu dies hàbils a partir d'haver rebut la notificació, tot i que podien presentar al·legacions si ho veïen oportú. En el moment d'escriure aquestes línies (finals d'abril), tot està pendent de la resolució judicial definitiva.

Mentrestant, els 690 alumnes que l'Institut Ermessenda ha d'acollir estan sense aula nova. El projecte s'estava acabant de redactar l'estiu del 2025, i Educació de la Generalitat havia adjudicat l'obra a la firma Casa Solo Arquitectos, de Barcelona. El plantejament del projecte que fa aquest despatx és destinar a l'Escola d'Adults la planta baixa i el primer pis de la nau perpendicular al carrer de Barcelona, i connectar-hi amb un vestíbul a tres alçades l'Institut.